

Bhaktamar Stotra Marathi

श्री आदिनाथाय नमः

कालजयी महाकाव्य श्रीमन्मानतुङ्गाचार्य-विरचितम्

भक्तामर-प्रणत-मौलि-मणि-प्रभाणा-
मुद्योतकं दलित-पाप-तमो-वितानम्।
सम्यक्-प्रणम्य जिन प-पाद-युगं युगादा-
वालम्बनं भव-जले पततां जनानाम्॥१॥

ज्याचा स्तुती केला सर्व वाङ्मय तत्त्वज्ञानाने
ज्याने बुद्धिमान असलेल्या सुरलोकनाथांच्या वाचनाने
स्तोत्रांसह जगातील तीन लोकांची चेतना हरित केली
अशा प्रथम जीनेंद्राला मी स्तुती करतो॥२॥

बुद्धीने देखील शुद्ध असलेल्या पादपीठाची पूजा करणारा
मनःपूर्वक ध्यान ठेवून त्या जागेवर मी प्रारंभ करत आहे
तुम्ही ज्या पद्धतीने साधते, त्याप्रमाणे मी ध्यान ठेवतो
वयाच्या प्रारंभात मी जलातून ध्रुव भिंडीसमान इच्छामय होतो॥३॥

गुणांच्या समुद्राने भरा, आकाशाच्या कांतामुळे
हे गूढ ज्ञान, ब्राह्मण पंढीत आधी उपदेश देणारे
त्यांच्या आदेशाने त्या शक्तींच्या माध्यमातून शांती प्राप्त होईल
कसली शांती ती ज्याला पृथ्वीच्या कुंडलीवर कधी सापडत नाही॥४॥

अशा परंतु तुम्ही केवळ भक्तिरूपी शक्तीच्या बाह्य प्रभावामुळे
शक्ती कमी पडत असताना तुम्ही मंत्रदृष्टीनुसार वापरत आहात
त्यात वीर्याचा आत्मविश्वास, शांती मिळवून न्याय देणारा
आणि तुमच्या वर्तमनाच्या या यशस्वी भाग्यात जगास लाभ मिळवणारा॥५॥

तुमच्याच श्रवणाने तुमच्या भक्तीचे परिपूर्णत्व माझ्या मेंदूला जागवते
शब्दाशिवाय विश्वाचा सन्मान होतो
जसे कोकिळा गोड गाणे गात आहे, तसाच
तुमच्या कर्तृत्वाची कमी करण्यासाठी त्या चंद्राबद्दल काय काही कमी आहे?॥६॥

तुमच्या स्तुतीमुळे साकार होणारी प्रक्रिया
त्या सर्व पापांच्या क्षणात नष्ट होणारी प्रक्रिया
ज्यामुळे तुमच्या चेहऱ्यावर सूर्याचे तेज होईल
आणि तुम्ही सूर्यमालिकेची प्रमाणत्वे बनवता॥७॥

तुमच्या नाथाच्या पुजनामुळे, तुमच्या दिव्य रूपामुळे
जगण्याची शांती मिळवून बुद्धी झळते

त्या देवतेच्या रूपांमध्ये जगल्या समान समजले जाते
या सर्व आशीर्वादामुळे जगाने जीवनाच्या परिभाषेचा स्वीकार केला ॥८॥

तुमच्या नायकाच्या जीवनप्रकाशाचा परिणाम
जगाच्या प्रत्येक जीवनात विकसित होणारा आकाश
तुमच्या ऊर्जेच्या समजातून परमात्म्याचा विचार
शाश्वत शांती साकारते आणि आत्म्याला उत्कर्ष मिळवते ॥९॥

यादृच्छिकतेत तुम्ही काळाच्या बाहेर जाऊ शकता
जगातील महत्त्व असलेल्या उच्चांगी अंगी उभे रहावे
जगातील प्रत्येक कोणतीही सुरांची किव्हा ध्वनिसुद्धा
तुम्ही त्यावर विजय मिळवू शकाल ॥१०॥

तुम्ही कोणतेही पुढे करू शकता, हे जसे सिद्ध होते
प्रत्येकाची आवड तुम्हाला निरंतर वृद्धी मिळवण्याची आहे
ज्याने तुम्हाला दिशा दिली आहे त्यावर फक्त ध्यान दे
आणि तुमच्या मार्गावर असलेल्या लोकांच्या आस्थेची धारणा करा ॥११॥

दृष्ट्वा भवन्त मनिमेष-विलोकनीयं,
नान्यत्र-तोष-मुपयाति जनस्य चक्षुः।
पीत्वा पयः शशिकर-द्वयुति-दुग्ध-सिन्धोः,
क्षारं जलं जलनिधेरसितुं क इच्छेत्? ॥१२॥

यैः शान्त-राग-रुचिभिः परमाणुभिस्-त्वं,
निर्मापितस्-त्रि-भुवनैक-ललाम-भूत!
तावन्त एव खलु तेऽप्यणवः पृथिव्यां,
यत्ते समान-मपरं न हि रूप-मस्ति ॥१३॥

वक्त्रं क्व ते सुर-नरोरग-नेत्र-हारि,
निःशेष-निर्जित-जगत्त्रितयोपमानम्।
बिम्बं कलंक-मलिनं क्व निशाकरस्य,
यद्वासरे भवति पाण्डुपलाश-कल्पम् ॥१४॥

सम्पूर्ण-मण्डल-शशांक-कला-कलाप-
शुभ्रा गुणास्-त्रि-भुवनं तव लंघयन्ति।
ये संश्रितास्-त्रि-जगदीश्वरनाथ-मेकं,
कस्तान् निवारयति संचरतो यथेष्टम् ॥१५॥

चित्रं-किमत्र यदि ते त्रिदशांग-नाभिर्-
नीतं मनागपि मनो न विकार-मार्गम्।
कल्पान्त-काल-मरुता चलिताचलेन,
किं मन्दराद्रिशिखरं चलितं कदाचित् ॥१६॥

निर्धूम-वर्ति-रपवर्जित-तैल-पूरः,
कृत्स्नं जगत्त्रय-मिदं प्रकटीकरोषि।

गम्यो न जातु मरुतां चलिताचलानां,
दीपोऽपरस्त्वमसि नाथ ! जगत्प्रकाशः ॥१७॥

नास्तं कदाचिदुपयासि न राहुगम्यः,
स्पष्टीकरोषि सहसा युगपज्-जगन्ति।
नाम्भोधरोदर-निरुद्ध-महा-प्रभावः,
सूर्यातिशायि-महिमासि मुनीन्द्र! लोके ॥१८॥

नित्योदयं दलित-मोह-महान्धकारं,
गम्यं न राहु-वदनस्य न वारिदानाम्।
विभ्राजते तव मुखाब्ज-मनल्पकान्ति,
विद्योतयज्-जगदपूर्व-शशांक-बिम्बम् ॥१९॥

ज्ञानं यथा त्वयि विभाति कृतावकाशं,
नैवं तथा हरि-हरादिषु नायकेषु।
तेजो महा मणिषु याति यथा महत्त्वं,
नैवं तु काच-शकले किरणाकुलेऽपि ॥२०॥

मन्ये वरं हरि-हरादय एव दृष्टा,
दृष्टेषु येषु हृदयं त्वयि तोषमेति।
किं वीक्षितेन भवता भुवि येन नान्यः,
कश्चिन्मनो हरति नाथ ! भवान्तरेऽपि ॥२१॥

स्त्रीणां शतानि शतशो जनयन्ति पुत्रान्,
नान्या सुतं त्वदुपमं जननी प्रसूता।
सर्वा दिशो दधति भानि सहस्र-रश्मिं,
प्राच्येव दिग्जनयति स्फुरदंशु-जालम् ॥२२॥

त्वामामनन्ति मुनयः परमं पुमांस-
मादित्य-वर्ण-ममलं तमसः पुरस्तात्।
त्वामेव सम्य-गुपलभ्य जयन्ति मृत्युं,
नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनीन्द्र! पन्थाः ॥२३॥

त्वा-मव्ययं विभु-मचिन्त्य-मसंख्य-माद्यं,
ब्रह्माणमीश्वर-मनन्त-मनंग-केतुम्।
योगीश्वरं विदित-योग-मनेक-मेकं,
ज्ञान-स्वरूप-ममलं प्रवदन्ति सन्तः ॥२४॥

बुद्धस्त्वमेव विबुधार्चित-बुद्धि-बोधात्,
त्वं शंकरोऽसि भुवन-त्रय-शंकरत्वात्।
धातासि धीर! शिव-मार्ग विधेर्विधानाद्,
व्यक्तं त्वमेव भगवन् पुरुषोत्तमोऽसि ॥२५॥

तुभ्यं नमस्-त्रिभुवनार्ति-हराय नाथ!
तुभ्यं नमः क्षिति-तलामल-भूषणाय।

तुभ्यं नमस्-त्रिजगतः परमेश्वराय,
तुभ्यं नमो जिन! भवोदधि-शोषणाय ॥२६॥

को विस्मयोऽत्र यदि नाम गुणै-रशेषैस्-
त्वं संश्रितो निरवकाशतया मुनीश!
दोषै-रुपात्त-विविधाश्रय-जात-गर्वैः,
स्वप्नान्तरेऽपि न कदाचिदपीक्षितोऽसि ॥२७॥

उच्चै-रशोक-तरु-संश्रितमुन्मयूख-
माभाति रूपममलं भवतो नितान्तम्।
स्पष्टोल्लसत्-किरण-मस्त-तमो-वितानं,
बिम्बं रवेरिव पयोधर-पाश्र्ववर्ति ॥२८॥

सिंहासने मणि-मयूख-शिखा-विचित्रे,
विभ्राजते तव वपुः कनकावदातम्।
बिम्बं वियद्-विलस-दंशुलता-वितानं
तुंगोदयाद्रि-शिरसीव सहस्र-रश्मेः ॥२९॥

कुन्दावदात-चल-चामर-चारु-शोभं,
विभ्राजते तव वपुः कलधौत-कान्तम्।
उद्यच्छशांक-शुचिनिर्झर-वारि-धार-
मुच्चैस्तटं सुरगिरेरिव शातकौम्भम् ॥३०॥

छत्रत्रयं-तव-विभाति शशांककान्त,
मुच्चैः स्थितं स्थगित भानुकर-प्रतापम्।
मुक्ताफल-प्रकरजाल-विवृद्धशोभं,
प्रख्यापयत्त्रिजगतः परमेश्वरत्वम् ॥३१॥

गम्भीर-तार-रव-पूरित-दिविभागस्-
त्रैलोक्य-लोक-शुभ-संगम-भूति-दक्षः।
सद्धर्म-राज-जय-घोषण-घोषकः सन्,
खे दुन्दुभि-ध्वनति ते यशसः प्रवादी ॥३२॥

मन्दार-सुन्दर-नमेरु-सुपारिजात-
सन्तानकादि-कुसुमोत्कर-वृष्टि-रुद्धा।
गन्धोद-बिन्दु-शुभ-मन्द-मरुत्प्रपाता,
दिव्या दिवः पतति ते वचसां ततिर्वा ॥३३॥

शुम्भत्-प्रभा-वलय-भूरि-विभा-विभोस्ते,
लोक-त्रये-द्युतिमतां द्युति-माक्षिपन्ती।
प्रोद्यद्-दिवाकर-निरन्तर-भूरि-संख्या,
दीप्त्या जयत्यपि निशामपि सोमसौम्याम् ॥३४॥

स्वर्गापवर्ग-गम-मार्ग-विमार्गणेष्टः,
सद्धर्म-तत्त्व-कथनैक-पटुस्-त्रिलोक्याः।

दिव्य-ध्वनि-भवति ते विशदार्थ-सर्व-
भाषास्वभाव-परिणाम-गुणैः प्रयोज्यः ॥३५॥

उन्निद्र-हेम-नव-पंकज-पुंज-कान्ती,
पर्युल्-लसन्-नख-मयूख-शिखाभिरामौ।
पादौ पदानि तव यत्र जिनेन्द्र ! धत्तः,
पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति ॥३६॥

॥अन्तरंग-बहिरंग लक्ष्मी के स्वामी मंत्र॥
इत्थं यथा तव विभूति-रभूज-जिनेन्द्र!
धर्मोपदेशन-विधौ न तथा परस्य।
यादृक्-प्ररभा दिनकृतः प्रहतान्धकारा,
तादृक्-कुतो ग्रहगणस्य विकासिनोऽपि ॥३७॥

॥हस्ती भय निवारण मंत्र॥
श्च्यो-तन्-मदाविल-विलोल-कपोल-मूल,
मत्त-भ्रमद्-भ्रमर-नाद-विवृद्ध-कोपम्।
ऐरावताभमिभ-मुद्धत-मापतन्तं
दृष्ट्वा भयं भवति नो भवदाश्रितानाम् ॥३८॥

॥सिंह-भय-विदूरण मंत्र॥
भिन्नेभ-कुम्भ-गल-दुज्ज्वल-शोणिताक्त,
मुक्ता-फल-प्रकरभूषित-भूमि-भागः।
बद्ध-क्रमः क्रम-गतं हरिणाधिपोऽपि,
नाक्रामति क्रम-युगाचल-संश्रितं ते ॥३९॥

॥अग्नि भय-शमन मंत्र॥
कल्पान्त-काल-पवनोद्धत-वह्नि-कल्पं,
दावानलं ज्वलित-मुज्ज्वल-मुत्स्फुलिंगम्।
विश्वं जिघत्सुमिव सम्मुख-मापतन्तं,
त्वन्नाम-कीर्तन-जलं शमयत्यशेषम् ॥४०॥

॥सर्प-भय-निवारण मंत्र॥
रक्तेक्षणं समद-कोकिल-कण्ठ-नीलम्,
क्रोधोद्धतं फणिन-मुत्फण-मापतन्तम्।
आक्रामति क्रम-युगेण निरस्त-शंकस्-
त्वन्नाम-नागदमनी हृदि यस्य पुंसः ॥४१॥

॥रण-रंगे-शत्रु पराजय मंत्र॥
वल्गात्-तुरंग-गज-गर्जित-भीमनाद-
माजौ बलं बलवता-मपि-भूपतीनाम्।
उद्यद्-दिवाकर-मयूख-शिखापवद्धं
त्वत्कीर्तनात्तम इवाशु भिदामुपैतिः ॥४२॥

॥रणरंग विजय मंत्र॥
कुन्ताग्र-भिन्न-गज-शोणित-वारिवाह,

वेगावतार-तरणातुर-योध-भीमे ।
युद्धे जयं विजित-दुर्जय-जेय-पक्षास्-
त्वत्पाद-पंकज-वनाश्रयिणो लभन्तेः ॥४३॥

॥समुद्र उल्लंघन मंत्र॥
अम्भोनिधौ क्षुभित-भीषण-नक्र-चक्र-
पाठीन-पीठ-भय-दोत्वण-वाडवाग्नौ ।
रंगतरंग-शिखर-स्थित-यान-पात्रास्-
त्रासं विहाय भवतः स्मरणाद्-व्रजन्तिः ॥४४॥

॥रोग-उन्मूलन मंत्र॥
उद्भूत-भीषण-जलोदर-भार-भुग्राः,
शोच्यां दशा-मुपगताश्-च्युत-जीविताशाः ।
त्वत्पाद-पंकज-रजो-मृत-दिग्ध-देहाः,
मत्र्या भवन्ति मकर-ध्वज-तुल्यरूपाः ॥४५॥

॥बंधन्मुक्ति मंत्र॥
आपद-कण्ठ-मुरु-शृंखल-वेष्टितांगा,
गाढं-बृहन्-निगड-कोटि निघृष्ट-जंघाः ।
त्वं-नाम-मंत्र-मनिशं मनुजाः स्मरन्ते,
सद्यः स्वयं विगत-बन्ध-भया भवन्तिः ॥४६॥

॥सकल भय विनाशन मंत्र॥
मत्त-द्विपेन्द्र-मृग-राज-दवानलाही-
संग्राम-वारिधि-महोदर-बन्ध-नोत्थम् ।
तस्याशु नाश-मुपयाति भयं भियेव,
यस्तावकं स्तव-मिमं मतिमानधीतेः ॥४७॥

॥जिन-स्तुति-फल मंत्र॥
स्तोत्र-स्रजं तव जिनेन्द्र गुणैर्निबद्धाम्,
भक्त्या मया विविध-वर्ण-विचित्र-पुष्पाम् ।
धत्ते जनो य इह कण्ठ-गता-मजस्रं,
तं मानतुंग-मवशा-समुपैति लक्ष्मीः ॥४८॥

– आचार्य मानतुंग